

Nr 98

Av herr Nilsson, Hjalmar, m. fl., om befrielse för kommun från skyldighet att söka tillstånd till förvärv av jordbruksfastighet.

Enligt lagen den 3 juni 1955 (nr 272) om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet (jordförvärvslag) är kommun i princip underkastad skyldighet att söka tillstånd till förvärv av jordbruksfastighet. Sådant förvärvstillstånd erfordras dock ej, där jordbruksfastighet förvärvas av kommun för ändamål som avses i § 4, 7 eller 16 lagen den 12 maj 1917 om expropriation.

Frågan om tillståndstvång vid kommunernas förvärv av jordbruksfastighet var föremål för ingående överväganden i samband med tillkomsten av 1945 års jordförvärvslag. I det sakkunnigbetänkande, som låg till grund för nämnda års lagstiftning, hade föreslagits, att kommunernas jordförvärv skulle undantagas från tillståndstvånget. Det lagförslag, som av Kungl. Maj:t framlades för riksdagen, upptog däremot icke något sådant undantag. Med anledning av väckta motioner i ämnet yttrade vederbörande utskott i sitt utlåtande, att det syntes kunna förutsättas att kommun icke förvärvade jordbruksfastighet i strid mot lagens syfte. Därutöver framhölls, att det för kommunernas del särskilt ofta torde vara angeläget att den tidsutdräkt, som var förenad med tillståndsprövningen, kunde undvikas. Av dessa skäl tillstyrkte utskottet, att kommunernas förvärv skulle få ske utan tillstånd. Detta blev också riksdagens beslut.

I propositionen 1951: 24 med vissa ändringsförslag i då gällande jordförvärvslag uttalade dåvarande departementschefen att, med hänsyn till vad som förekommit vid 1945 års riksdag och då regeln om tillståndsfrihet för kommun i praktiken ej torde ha medfört några nämnvärda olägenheter, han icke ansåg sig böra förorda någon ändring i lagen i fråga om kommunernas jordförvärv.

Nu gällande bestämmelser beträffande kommunernas förvärv av jordbruksfastighet tillkom genom beslut av 1955 års riksdag (prop. 1955: 165 L³U 24). Hittillsvarande erfarenheter av bestämmelsernas tillämpning har emellertid visat, att kommunernas förvärv av mark för tätbebyggelse och därmed sammanhängande anordningar onödigt försvåras.

Då kommunerna numera är skyldiga att pretera utredning angående ändamålet med förvärvet, avslöjas tätbebyggelseavsikten i förväg, vilket medför markspekulationer. En sådan utveckling har både statsmakterna och kommunerna all anledning att hindra. De skäl, som vid riksdagsbe-

handlingen åren 1945 och 1951 anfördes mot införandet av tillståndstvång för kommunerna, äger alltså giltighet.

Kommunen torde såsom offentligrättsligt subjekt kunna förutsättas att liksom staten se till, att obehörigt förvärv av jordbruksfastighet icke sker för kommunens räkning. När kommun förvärvar jordbruksfastighet, är det för tillgodoseende av allmänna intressen. Med hänsyn härtill bör ej läggas hinder i vägen för den av kommunen bedrivna jord- och bostadspolitiken.

Under återopande av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i lagen den 3 juni 1955 (nr 272) om inskränkning i rätten att förvärva jordbruksfastighet (jordförvärvslag) att 1 § 2, som lyder "där egendomen förvärvas av kommun eller annan dylik samfällighet för ändamål som avses i 1 § 4, 7 eller 16 lagen den 12 maj 1917 om expropriation" i stället skall lyda "där egendomen förvärvas av kommun eller annan dylik samfällighet".

Stockholm den 22 januari 1958

Hjalmar Nilsson

Eric Mossberger

Lage Svedberg

A. Gillström

Gunnar Berg

Erik Olsson

Emil Näsström

E. Hj. Nyström

Rud. Anderberg
